

Είχε δίκιο ο Βενιζέλος ή οι ουδετερόφιλοι;

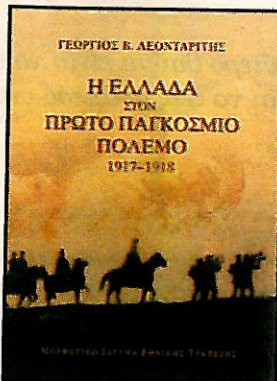
ΓΕΩΡΓΙΟΣ Β. ΛΕΟΝΤΑΡΙΤΗΣ

«Η Ελλάδα στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο 1917-1918»

ΜΤΦ.: ΒΑΣΙΛΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΔΗΣ

ΜΟΡΦΩΤΙΚΟ ΙΔΡΥΜΑ ΕΘΝΙΚΗΣ

ΤΡΑΠΕΖΗΣ, ΣΕΛ. 709, ΔΡΧ. 10.000

Ο Πρώτος Παγκόσμιος Πόλεμος (1914-1918) μπορεί να μοιάζει τώρα με παλιά και ξεχασμένη ιστορία, αλλά υπήρξε, εκτός από καταστροφικός, ο φονικότερος όλων των πολέμων με συνολικές απώλειες σε ανθρώπινο δυναμικό περίπου 35,5 εκατομμύρια νεκρούς, τραυματίες και αγνοούμενους. Σ' αυτόν τον πόλεμο πήραν μέρος, έμμεσα ή άμεσα, οι 30 από τις 34 χώρες του πλανήτη -περίπου, δηλαδή, το 85% του πληθυσμού. Επόμενο, λοιπόν, είναι στις γενικές επισκοπήσεις αυτού του πολέμου να μη βρίσκουμε πολλά στοιχεία για τη συμμετοχή μικρών χωρών, όπως η δική μας. Πάντως, τα Βαλκάνια ήταν σε κατάσταση εμπόλεμη και πριν από το ξέσπασμα του Α' Παγκοσμίου Πολέμου.

Ειδικά όμως η Ελλάδα μπήκε στο χορό του πολέμου όταν οι Αγγλο-Γάλλοι έστρεψαν το ενδιαφέρον τους προς αυτήν, βλέποντας την Τουρκία και τη Βουλγαρία να μπαίνουν στον πόλεμο στο πλευρό της αντιπάλου Γερμανίας. Κατά μία άποψη, η χρησιμοποίηση της Ελλάδας ως προπύργιου στη συγκρότηση ενός βαλκανικού μετώπου αποτέλεσε την απαρχή του εθνικού δικαίου, τις πραγματικές συνέπειες του οποίου θα δοκιμάσει στη Μικρά Ασία το 1922.

Με την αξιολογη μονογραφία του -προτοεκδόθηκε στα αγγλικά το 1990 και τούτη είναι μετάφραση της αρχικής έκδοσης- ο καθηγητής Γεώργιος Β. Λεονταρίτης επιχειρεί μια εξαντλητική εξέταση της ελληνικής εμπλοκής

στον πόλεμο αυτό. Η εμπλοκή της Ελλάδας υπήρξε στρατηγική επιλογή του Ελευθερίου Βενιζέλου, η οποία «εναρμονιζόταν τόσο με το κυρίαρχο διεθνώς πολιτικό πρότυπο του επεκτατικού ιμπεριαλισμού όσο και με την κατά παράδοση αλιφρωτική πολιτική της Ελλάδας». Αλλά -κατά τον ερευνητή- ο Βενιζέλος, ο οποίος «συνδύαζε την επιτιμωχία στους τακτικούς ελιγμούς και τη δύναμη του ιδεολογικού οραματισμού», συνέλαβε την επεκτατική λογική της πολιτικής του παραγνωρίζοντας «την εκάστοτε ισορροπία δυνάμεων, επειδή αδυνατούσε να διακρίνει σαφώς τους επιτευκτούς στρατηγικούς στόχους της εξωτερικής πολιτικής από τη μεγαλομανή εθνική ρητορεία. Επομένως -συμπεραίνει ο συγγραφέας- ως μοναδική ίσως «σταθερά» της ελληνικής εξωτερικής πολιτικής απομένει το χάσμα μεταξύ ανεκπλήρωτων εθνικών βλέψεων και πραγματικών δυνατοτήτων: τις δεύτερες τις ψαλίδιζαν οι οικονομικές, κοινωνικές και θεσμικές αδυναμίες της χώρας».

Η εργασία του Γ. Λεονταρίτη αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο, εξετάζεται το εσωτερικό μέτωπο (εκθρόνιση του Κωνσταντίνου, επάνοδος του Βενιζέλου στην εξουσία, ετοιμασίες πολεμικές και έξοδα), ενώ στο δεύτερο, γίνεται πραγμάτευση των πολεμικών στόχων της Ελλάδας σε σχέση με το διεθνές σκηνικό (το βαλκανικό καζάνι και οι στόχοι των συμμάχων, το πώς εμπλέκονται στο Αλβανικό Ελλάδα και Ιταλία, οι στόχοι της Ελλάδας κατά το διαμελισμό της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας). Πάντως, στην εξέταση τόσο καθοριστικών για τη ζωή ενός λαού στιγμών αυτό που κυρίως μετράει είναι η άποψη του ίδιου του ιστορικού.